

Pavadinimas:	EPSO-G įmonių grupės išdo ir finansinių rizikų valdymo politika
Tvirtinantis organas:	EPSO-G valdyba
Patvirtinta:	2022-10-28
Politikos savininkas:	EPSO-G finansų funkcinis padalinys
Politikos viešinimas:	Skelbiama viešai

IŽDO IR FINANSINIŲ RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

TIKSLAS:	Nustatyti vieningus Grupės įmonių išdo ir finansinių rizikų valdymo principus, siekiant sumažinti su šia sritimi susijusių rizikų pasireiškimo tikimybę bei galimą poveikį ir užtikrinti prielaidas efektyviam finansinių išteklių valdymui.
TAIKYMO APIMTIS:	Visoms Grupės įmonėms.

1. Vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai

1.1. Šioje politikoje vartojamos sąvokos ar sutrumpinimai turi šias reikšmes:

Patronuojanti bendrovė	UAB „EPSO-G“
Grupė	UAB „EPSO-G“ kontroliuojama įmonių grupė, kurią sudaro UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamos dukterinės bendrovės
Grupės įmonė(s)	UAB „EPSO-G“, dukterinės bendrovės ir paskesnio lygio dukterinės bendrovės ar bet kuri iš šių bendrovių atskirai
Reguliatorius	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
Kapitalo struktūra	Grupės įmonės (arba konsoliduotas, jei taikoma Patronuojančiai bendrovei) skolinto ir nuosavo kapitalo santykis
Finansinių rodiklių įsipareigojimai	Finansavimo sutartyse numatyti įsipareigojimai susiję su santykiniais finansiniais rodikliais (pvz., skolos ir EBITDA santykis, palūkanų padengimo koeficientas ir pan.) už kurių nesilaikymą sutartyse yra numatytos sankcijos
Finansavimo rizika	Rizika, kad Grupės įmonė susidurs su sunkumais pritraukiant naują finansavimą ir/arba bus priversta mokėti už jį ženkliai aukštesnę nei įprastą kainą
Likvidumo rizika	Rizika, kad Grupės įmonė neturės pakankamai lėšų laiku įvykdyti savo įsipareigojimų
Grupės sąskaita	Patronuojančios bendrovės administruojama lėšų valdymo sistema (angl. „cash pool“), kurioje dalyvaujančios Grupės įmonės turi galimybę paskolinti ir pasiskolinti lėšų iš kitų Grupės įmonių
Sandorio šalies rizika	Rizika patirti nuostolių dėl to, kad kita sandorio šalis nevykdys savo finansinių įsipareigojimų arba kitų įsipareigojimų pagal pirkimo sutartis
Valiutos kurso rizika	Rizika patirti nuostolių dėl valiutų kursų nepalankių pokyčių
Palūkanų normos rizika	Rizika patirti nuostolių dėl palūkanų normų nepalankių pokyčių
Sprendimų priėmėjas	Grupės įmonės valdymo organas, kurio kompetencijai yra priskirtas sprendimo sudaryti sandorį priėmimas

1.2. Politikoje taip pat vartojamos sąvokos, kaip jos apibrėžtos Grupės Korporatyvinio valdymo politikos „Grupės politikose vartojamų sąvokų sąrašė“ ir teisės aktuose bei yra visuotinai naudojamos.

2. Politikos taikymo sritys

2.1. Grupės įmonės vykdydamos veiklą privalo siekti palaikyti tvarią finansinę būklę:

- 2.1.1. užtikrinti efektyvią Kapitalo struktūrą, taip sudarant prielaidas maksimizuoti potencialią grąžą akcininkams;
- 2.1.2. užtikrinti tinkamą ir savalaikį finansinių įsipareigojimų įvykdymą bei priimtų Finansinių rodiklių įsipareigojimų vykdymą.
- 2.2. Grupės įmonės valdydamos išdą ir finansines rizikas siekia užtikrinti efektyvų savo įprastinės veiklos finansavimą, maksimizuoti investicijų grąžą, minimizuoti finansinės veiklos sąnaudas bei apriboti galimus nuostolius, susijusius su:
  - 2.2.1. Finansavimo rizika;
  - 2.2.2. Likvidumo rizika;
  - 2.2.3. Sandorio šalies rizika;
  - 2.2.4. Valiutos kurso rizika;
  - 2.2.5. Palūkanų normos rizika.

3. Kapitalo struktūra

- 3.1. Grupės įmonės siekia palaikyti tokią Kapitalo struktūrą, kuri maksimizuotų grąžą akcininkams, užtikrintų veiklos tęstinumą bei strategijoje numatytų tikslų pasiekimą:
  - 3.1.1. Grupės įmonėms, kurių veikla yra reguliuojama, privaloma atsižvelgti į Regulatoriaus nustatytą optimalią Kapitalo struktūrą;
  - 3.1.2. Grupės įmonėms, kurių veikla nėra reguliuojama, rekomenduojama atsižvelgti į įmonės veiklos sektoriui įprastą Kapitalo struktūrą.

4. Nefinansiniai ir Finansinių rodiklių įsipareigojimai kreditoriams

- 4.1. Grupės įmonės, pritraukdamos finansavimą iš finansų rinkos dalyvių, gali priimti rinkoje įprastus nefinansinius bei Finansinių rodiklių įsipareigojimus tik juos iš anksto suderinusios su Patronuojančia bendrove.
- 4.2. Grupės įmonės vykdydamos veiklą privalo siekti užtikrinti priimtų nefinansinių bei Finansinių rodiklių įsipareigojimų vykdymą, o esant grėsmei juos pažeisti, laiku kreiptis į kreditorius dėl papildomų susitarimų, leidžiančių jų laikinai nevykdyti (angl. „waiver“).
- 4.3. Pagrindinėms¹ Grupės įmonėms draudžiama įkeisti bet kokią įmonės turtą, o kitos Grupės įmonės privalo iš anksto suderinti numatomą turto įkeitimą su Patronuojančia bendrove.

5. Finansavimo rizika

- 5.1. Patronuojančios bendrovės galimybė palankiomis sąlygomis pritraukti finansavimą iš finansų rinkos dalyvių, be kita ko, priklauso ir nuo Grupei suteikto ilgalaikio skolinimosi kredito reitingo, todėl bendru atveju yra siekiama palaikyti ne žemesnį nei investicinio lygio reitingą (BBB-/Baa3 arba aukštesnį pagal „Standard&Poors“, „Moody’s“ arba „Fitch Ratings“), o jau turint aukštesnio lygio reitingą siekiama išvengti jo sumažinimo.
- 5.2. Grupės įmonių galimybė efektyviai finansuoti savo kasdienę veiklą tiesiogiai priklauso nuo jų individualaus rizikos profilio, todėl kiekviena Grupės įmonė atskirai turi siekti palaikyti tvarią finansinę būklę, kuri esant poreikiui leistų jai savarankiškai ir palankiomis sąlygomis pritraukti finansavimą iš finansų rinkos dalyvių.
- 5.3. Grupės įmonės, įvertinusios ilgalaikius veiklos planus bei rinkos sąlygas, pasirenka palankiausias skolinimosi sąlygas užtikrinančias ilgalaikes finansines priemones, įsipareigojimų grąžinimo terminus ir grafikus. Reikalavimai diversifikuoti finansavimo šaltinius nėra nustatomi.
- 5.4. Grupės įmonėms rekomenduojama siekti, kad finansinių skolų grąžinimo terminai būtų išdėstyti tolygiai, vengiant koncentracijos trumpesniame nei 3 metų laikotarpyje.

6. Likvidumo rizika

¹ Grupės įmonės, kurių turtas ir/arba EBITDA sudaro ne mažiau kaip 10 proc. konsoliduoto turto ir/arba EBITDA.

- 6.1. Grupės įmonės, valdydamos Likvidumo riziką, rengia ilgalaikes ir trumpalaikes tiesioginių pinigų srautų prognozes, kuriose būtų indikuojamas lėšų poreikis ir numatomi finansavimo šaltiniai. Šios prognozės sutartu periodiškumu teikiamos Patronuojančiai bendrovei.
- 6.2. Grupės įmonės trumpalaikio finansavimo poreikį nustato įvertinusios planuojamas veiklos apimtį ir galimas rizikas. Patronuojanti bendrovė yra atsakinga už Grupės sąskaitos administravimą ir ją aktyviai valdydama siekia užtikrinti efektyvesnę Grupės įmonių lėšų panaudojimą.
- 6.3. Grupės įmonės, valdydamos Likvidumo riziką, siekia mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti operatyvų veiklos finansavimą, prioritetą teikiant Grupės sąskaitos panaudojimui.
- 6.4. Grupės įmonės, iš anksto suderinusios su Patronuojančia bendrove, Likvidumo rizikai valdyti gali naudoti ir kitas trumpalaikio finansavimo priemones: banko overdraftą, trumpalaikes paskolas, kredito liniją, faktoringą, neįpareigojantį overdraftą ir kt.
- 6.5. Laikiniai laisvų lėšų investavimas:
  - 6.5.1. Grupės įmonės, investuodamos laikinai laisvas lėšas, siekia maksimizuoti grąžą leistinos rizikos ribose, prioritetą teikiant Grupės sąskaitos panaudojimui;
  - 6.5.2. Grupės įmonės, kurios turi laikinai laisvų piniginių lėšų, privalo jas investuoti laikantis šioje politikoje numatytų principų ir tik iš anksto suderinusios su Patronuojančia bendrove;
  - 6.5.3. investuoti laikinai laisvas pinigines lėšas galima ne ilgesniam nei 12 mėn. terminui, priklausomai nuo numatomo investavimo laikotarpio, pasirenkant mažiausios rizikos investavimo alternatyvas: terminuotas indėlis, ES šalių skolos vertybiniai popieriai, kurių reitingas ne žemesnis nei Lietuvos.
- 6.6. Grupės įmonėms rekomenduojama pirkimų sutartyse numatyti iki 30 kalendorinių dienų (standartinį) atsiskaitymo terminą.
- 6.7. Atsiskaitymo terminas gali būti trumpinamas arba ilginamas, jeigu pasirinkus trumpesnį atsiskaitymo terminą yra gaunama nauda (pvz., didesnė konkurencija pirkime, didesnė kainos nuolaida ir pan.) arba toks atsiskaitymo terminas yra numatytas kitų šalių tipinėse mažos vertės pirkimų sutartyse (pvz., įsigyjant per CVP IS).
- 6.8. Grupės įmonėms rekomenduojama apmokėti gaunamas sąskaitas ne anksčiau nei priešpaskutinę apmokėjimo termino dieną.
- 6.9. Atskirais atvejais apmokėjimo terminas gali būti ankstinamas, jeigu apmokant sąskaitą anksčiau yra gaunama nauda (greičiau nei numatyta sutartyje atliekami darbai/pateikiamos prekės ir pan.).
- 6.10. Apmokant sąskaitas anksčiau, rekomenduojama taikyti diskontą (nuolaidą sąskaitai), tokią ankstesnio apmokėjimo galimybę bei tvarką numatant pirkimų sutartyse.
- 6.11. Rekomenduojamas diskonto dydis neturėtų būti mažesnis nei naujausia Lietuvos banko skelbiama „Pinigų finansų įstaigų paskolos euro zonos ne finansų bendrovėms, pradinis palūkanų normos fiksavimo laikotarpis iki 1 metų – naujų susitarimų palūkanų normos“² palūkanų norma, padidinta 2 proc. punktais ir bet kuriuo atveju negali būti mažesnis už Grupės įmonės skolinimosi kaštus.

7. Sandorio šalies rizika

- 7.1. Grupės įmonėms rekomenduojama nesudaryti finansinių sandorių su finansų institucijomis (taikoma ir užtikrinimo priemonėms, kurios teikiamos pagal pirkimų sutartis), kurių ilgalaikio skolinimosi³ kredito reitingas žemesnis nei Baa3/BBB- („Standard&Poors“, „Moody’s“ arba „Fitch Ratings“). Jeigu kredito institucijai nėra suteiktas kredito reitingas, galima taikyti jos patronuojančiai bendrovei suteiktą kredito reitingą tik tuomet, kai patronuojanti bendrovė turi ne mažiau nei 90 proc. akcijų.
- 7.2. Grupės įmonės užtikrina valdomų piniginių lėšų saugumą ir investuojamų lėšų diversifikavimą pagal sandorio šalį. Į maksimalią sumą⁴ privaloma įskaityti visus Grupės įmonės sandorius su sandorio

² Plačiau Informacija skelbiama Lietuvos banko interneto svetainėje: <https://www.lb.lt>

³ angl. „long-term senior unsecured debt“ kredito reitingas

⁴ Netaikoma Grupės sąskaitoje laikomoms lėšoms

šalimi (įskaitant investuotas pinigines lėšas, likučius einamosiose sąskaitose, klientų depozitus ir pan., išskyrus administruojamas lėšas):

Ilgalaikio skolinimosi ³ kredito reitingas			Lėšų limitas	
Moody's	S&P	Fitch Ratings	(Dalis Grupės įmonės lėšų)	
Aaa	AAA	AAA	<100 mln. Eur (iki 100 proc. lėšų)	≥100 mln. Eur (iki 90 proc. lėšų)
Aa1	AA+	AA+		
Aa2	AA	AA		
Aa3	AA-	AA-		
A1	A+	A+	<30 mln. Eur (iki 100 proc. lėšų)	≥30 mln. Eur (iki 50 proc. lėšų)
A2	A	A		
A3	A-	A-		
Baa1	BBB+	BBB+	Ne daugiau nei indėlių draudimo suma gal Indėlių draudimo įstatymą	-
Baa2	BBB	BBB		
Baa3	BBB-	BBB-		

- 7.3. Grupės įmonės užtikrina, kad jose veiktų patikima ir vykdomos veiklos specifiką atitinkanti Sandorio šalies rizikos valdymo sistema.
- 7.4. Rekomenduojamos sandorio šalies prievolių užtikrinimo priemonės (prioriteto tvarka):
- 7.4.1. išankstiniai mokėjimai;
  - 7.4.2. banko garantijos (taikomi 7.2. p. apribojimai pagal kredito reitingą);
  - 7.4.3. klientų depozitai;
  - 7.4.4. draudimo laidavimas (jei užtikrinimo priemonės vertė iki 100 tūkst. eurų).
- 7.5. Esant reikšmingai rizikos koncentracijai ir reikšmingiems galimiems nuostoliams, Grupės įmonės gali pasinaudoti prekinio kredito draudimu.

8. Valiutos kurso rizika

- 8.1. Grupės įmonių veikloje pagrindinė sandorių valiuta yra eurai – sudarant bet kokius sandorius turi būti siekiama, kad atsiskaitymai būtų vykdomi eurais.
- 8.2. Esant būtinybei Grupės įmonės gali sudaryti sandorius užsienio valiutomis, tačiau ketinant sudaryti sandorį užsienio valiuta arba sandorį, kurio rezultatas priklauso nuo užsienio valiutos kurso, Valiutos kurso rizika privalo būti tinkamai identifikuota ir atskleista Sprendimų priėmėjams prieš sudarant sandorį.
- 8.3. Grupės įmonės gali taikyti šias Valiutos kurso rizikos valdymo priemones:
- 8.3.1. skolinimosi sandorių sudarymas užsienio valiuta;
  - 8.3.2. ateities valiutos pirkimo – pardavimo sandoriai;
  - 8.3.3. valiutų apsiskeitimo sandoriai;
  - 8.3.4. valiutos pirkimo-pardavimo pasirinkimo sandoriai.
- 8.4. Grupės įmonės gali netaikyti Valiutos kurso rizikos valdymo priemonių, jeigu potenciali rizika gali būti laikoma nereikšminga⁵ arba aktyvių valdymo priemonių administravimo kaštai būtų neproporcingai dideli.

⁵ Jeigu vertinant blogiausią scenarijų tikėtinas sandorio (arba kelių analogiškų sandorių kartu) nuostolis sudaro < nei 5 proc. Grupės įmonės (arba konsoliduotos, jei vertinami Patronuojančios bendrovės sandoriai) normalizuotos paskutinių finansinių metų EBITDA.

8.5. Valiutos kurso rizikos valdymo priemonės gali būti taikomos tik siekiant sumažinti riziką, o ne siekiant spekuliacinių tikslų.

9. Palūkanų normos rizika

9.1. Bendru atveju Grupės įmonėms, sudarant skolinimosi sandorius, rekomenduojama rinktis priemones su kintamomis palūkanomis.

9.2. Tais atvejais kai yra finansuojami konkretūs investiciniai projektai ar veiklos, kurių atsiperkamumui net ir nedidelis finansavimo palūkanų normos padidėjimas gali turėti kritinę reikšmę (vertinama individualiai) rekomenduojama rinktis priemones su fiksuotomis palūkanomis arba naudoti papildomas apsidraudimo priemones.

9.3. Esant palankiai rinkos situacijai, Grupės įmonės gali sudaryti ilgalaikio finansavimo sandorius fiksuotomis palūkanomis, tačiau, ketinant sudaryti sandorį fiksuotomis palūkanomis, Palūkanų normos rizika privalo būti tinkamai identifikuota ir atskleista Sprendimų priėmėjams prieš sudarant sandorį.

9.4. Grupės įmonėms rekomenduojama taikyti šias Palūkanų normos rizikos valdymo priemones:

9.4.1. skolinimosi priemonės su fiksuotomis palūkanų normomis;

9.4.2. ilgo laikotarpio palūkanų bazės pasirinkimas;

9.4.3. palūkanų normos apsikeitimo sandoriai.

9.5. Grupės įmonės gali netaikyti Palūkanų normos rizikos valdymo priemonių, jeigu potenciali rizika gali būti laikoma nereikšminga⁵ arba aktyvių valdymo priemonių administravimo kaštai būtų neproporcingai dideli.

9.6. Palūkanų normos rizikos valdymo priemonės gali būti taikomos tik siekiant sumažinti riziką, o ne siekiant spekuliacinių tikslų.

10. Politikos įgyvendinimas, priežiūra ir kontrolė

10.1. Už šios politikos įgyvendinimą yra atsakingi Grupės įmonių finansų direktoriai (įmonėse, kuriose nėra savarankiškos finansų valdymo funkcijos – EPSO-G finansų direktorius), kurie užtikrina, jog Grupės įmonėse įdiegtos sistemos, procesai ir procedūros atitiktų šioje politikoje išdėstytus išdo ir finansinių rizikų valdymo principus.

10.2. Įgyvendindamos politiką, Grupės įmonės gali nukrypti nuo šioje politikoje numatytų rekomendacinių nuostatų, tai iš anksto suderinus su Patronuojančia bendrove.